

Úvod	5
I. Ideové zdroje islámského reformismu v 19. a na počátku 20. století	11
Vztah náboženství a politiky v islámu	11
Šaría a fikh	15
Islámská politická teorie	16
Muslimské duchovenstvo a jeho úloha ve společnosti	19
Postavení a úloha ulamá	20
Úloha a postavení mystických řádů	25
Přeměna islámských zemí v kolonie a polokolonie	30
Zákonodárné reformy v osmanské říši	40
Ideové proudy v osmanské říši a jejich vztah k islámu	50
Militantní směry islámského reformismu v 18. a 19. století	60
Wahhábovské hnutí	61
Sanúsíja	66
Mahdismus	71
Počátky islámského reformismu	75
Džamáluddín al-Afghání	75
Muhammad ʿAbduh	83
Rašíd Ridá a salafíja	86
Počátky sekulárního myšlení v arabských zemích	90
Šíitský islám a politický vývoj v Íránu	101
Reakce indických muslimů na zesilování britské koloniální nadvlády a islámský modernismus	114
Indické národní povstání 1857—1859	114
Muslimský modernismus: aligarhské hnutí	115
Muslimská liga	119
Islám a první světová válka	121
II. Laický nacionalismus a islám v letech 1918—1945	126
Boj za republiku v Turecku a politika sekularizace	128
Snahy o reformy v Íránu a šíitské duchovenstvo	137
Afghánský pokus o sekularizační reformy	143
Mnohotvárné postavení islámu v politickém životě arabských zemí	150
Laicizace právního systému v Egyptě	152
Islám v politickém boji Alžírsko a Tunisko	157
Šía a sunna v iráckém politickém systému	160

Šiitská teokracie v Jemenu a sunnitská monarchie v Saúdské Arábii	163
Chalífátské hnutí v Indii	166
Pokračování sekularistických procesů v Turecku	168
Třicátá léta v arabském světě	170
Oživení náboženskonárodního hnutí v Maghribu	170
Vývoj v Egyptě a Iráku	178
Specifické postavení islámu v palestinském hnutí odporu	183
Snahy o kompromis mezi islámem a státem	189
Cesta arabských nacionalistů k sekularismu	189
Hledání místa pro islám v moderní egyptské společnosti	193
Islámský sekularismus ʿAlího ʿAbdarrázika	196
Nacionalismus Luftího as-Sajjida	198
Teorie „regionálního šovinismu“ na arabském Východě	200
„Kulturní panarabismus“ Sátí ʿal-Husrího	203
Hnutí Muslimských bratří	207
Vývoj islámského myšlení v Indii	215
Cháksárské hnutí v Indii	217
Závěr	225
Slovníček nejběžnějších islámských termínů	235
Literatura	237
Rejstřík jmenný	242

REJSTŘÍK

- ^cAbbás Hilmí — 96
^cAbbás Mírzá — 108
Abbásovcí — 97, 104
^cAbd al-^cAzíz ibn Muhammad ibn Sa^cúd — 63, 64, 88, 163, 164
^cAbd al-Fatáh, Ibráhím — 180
^cAbd al-Kádir — 30, 157
^cAbdarrázik, ^cAlí — 154, 196—198, 204
^cAbduh Muhammad — 65, 79, 82, 83, 84—88, 90, 95, 96, 100, 158, 163, 170, 195, 198, 207, 228
Abdülhamid II. — 53, 54, 58, 78, 80, 81, 87, 93, 94, 120—122
^cAbdulláh — 73
Abdülmeceid — 45, 48
Abdurrašíd — 146
Abú Bakr — 12, 74, 103
Abú Džilda — 185
Abu'l-Kásim, Muhammad — 103
Adíb Ishák — 93, 94
al-Afghání, Džamáluddín — 67, 75—83, 85, 86, 88, 96, 121, 163, 198, 226, 230
Aflak, Michel — 206
Ága Chán — 119, 166
al-Ahálí — 180
Ahmad, Husajn — 193
Ahmad ibn Idrís al-Fásí — 66
Ahmad aš-Šaríf — 68, 69, 175, 176
Ahmed šáh — 140
Ahmed Riza — 55, 56, 57
Ahrár (svobodní, liberálové) strana — 215, 216
Akçura Yusuf — 55
al-^cAkkád, Mahmúd ^cAbbás — 178
Alláma Mašrikí — viz Muhammad Inájatulláh
^cAlí, 4. chalífa — 71, 74, 102—104
Ali Suavi Efendi — 51
aligarhské hnutí — 115, 116, 118, 119, 120
Alžírská lidová strana — 158
Amánulláh, emír — 145—150
Amín Fáris, Nabíh — 191
Ansáří, M. A. — 120
Arabský pakt — 173
Asociace muslimských bratří (Džam ^cijat al-ichwáanal-muslimín) — viz *Muslimští bratři*
Atatürk (Mustafa Kemal — 7, 88, 128—130, 136, 140, 167, 168, 230
al-^cAttár, Hasan — 91
Ázád, Abulkalám — 120
al-Baas, strana — 206
bábismus — 75, 108
Bahádur šáh, Zafar — 114
baháismus — 108
Bahá'ulláh, Mírzá Husajn — 108
al-Banná, Hasan — 90, 193, 207—214
Bartold, V. V. — 17
Báwandí, ^cAbd al-^cAzíz — 175
al-Bázirkán, ^cAlí — 160
al-Bazzáz, ^cAbdarrahmán — 191, 192
Bečaí Sakhá — 149
Ben Bádís — 170
Bentham, J. — 153
Bercque, J. — 178, 233
Buharalí, Süleyman — 57
Búrgíba, Habíb — 173—175
al-Bustání, Butrus — 93
Cevdet Paša — 52
Colombe, M. — 93
Cromer, lord — 85, 99
Čaudhurí, Rahmat ^cAlí — 223
Darwin, Charles — 99, 195
Decentralizační strana — 87
Destúr — 159, 160, 173—175

- Diponegoro — 35
 Dürrizade, Abdallah — 129
 Dža^cfar as-Sádik — 103
 Džinnáh, Muhammad ^cAlí — 223
 Džumajjil — 202, 203
- Ebu's-Su'úd — 29
 Engels, B. — 51
- Fajsal, král — 162, 181
 Farah, Antún — 94—96
 Farhát ^cAbbás — 171
 Fárúk, král — 209
 Fazlulláh Núrí — 112
 Freud, S. — 195
 Fügner, Jindřich — 220
- Gándhí, M. K. — 81, 167
 Gasparali (Gaspriňski),
 Ismail — 55
 al-Ghazzálí — 18, 26, 86
 Gökalp, Ziya — 136
 Guellatí (Hasan Kallátí) — 160
- Habíbulláh, emír — 145
 al-Haddád, Tahár — 173
 Hadíd, Muhammad — 180
 Haimová, Sylvia — 79, 97
 Hajkal, Muhammad Husajn — 178, 198
 Harbí, Muhammad — 172
 Hárún ar-Rašíd — 192
Hnutí arabských nacionalistů — 206
 Hourani, A. — 91, 94, 203
 Husajn, vnuk Muhammadův — 63
 Husajn, šeríf — 63, 123
 al-Husrí, Sátí^c — 194, 203—206
Hvězda severní Afriky — 158
- Cháksárské hnutí* — 217—221
 Chálid, emír — 157
chalífátské hnutí — 120, 166—168, 216
- Ibn Džamás — 18
 Ibn Chaldún — 72, 196
 Ibn Rušd (Averroes) — 95
 Ibn Tajmíjja — 16, 61, 164, 197
 Idrís as-Sanúsí — 176—178
 Ikbál, Muhammad — 221—223
Indický národní kongres — 216, 220, 221
^c*Isábat al-kaff al-achdar (Oddíl zelené tlapy)* —
 185
- Istiklál (Nezávislost)* — 173
- Jahjá, imám — 163
 al-Jázidží, Nasíf — 93
Jednota a pokrok (Ittihád ve terakki) — 55, 56
- Kásim, Amín — 98, 99
 al-Kassám, ^cIzzaddín — 185, 186, 188, 189
al-Katáib — 202, 203, 207
 al-Kawákibí, ^cAbdarrahmán — 96, 97, 163, 196
kemalistický nacionalismus — 129—132, 134,
 135, 140, 143, 157, 169, 189
- Langí, Abdalláh — 146
 Le Bon — 153
 Lenin, V. I. — 144, 216
Liberální protináboženská strana — 181
*Liga pro administrativní decentralizaci
 a soukromou iniciativu* — 57
 Lutfí, as-Sajjid Ahmad — 195, 196, 198, 199
- mahdismus* — 30, 37, 68, 71—75
 Mahmud II. — 43—45, 47
 Mahmud Murad zvaný Mizanci — 56, 57
 Mahmúd ul-Hasan — 167
 Marx, K. — 51, 89, 195, 216, 234, 235
 Maududí — 90
 al-Máwardí — 16, 17, 18
 Mehmed V. Resad — 58, 122
 Mehmed VI. — 167
 Mes^calí Hádž — 158
 Midhat, Ahmed — 57
 Miloslavskaja, T. P. — 214
 Mírzá Malkom chán — 111
 Mírzá Tákíchán, zvaný Amír Kabír — 108, 109,
 111
Misr al-Fatát (Mladý Egypt) — 179
 Mitchell, R. P. — 211
Mladoafghánci — 143, 145, 146, 148, 149
Mladotuniské hnutí — 158
Mladoturecké hnutí — 55—59, 88, 120,
 122—124, 132, 161, 190, 204
 Mountbatten, lord — 224
 Muhammad, Prorok — 8, 11, 12, 15, 17, 19, 60,
 61, 71—74, 76, 78, 81, 83, 86, 91, 101—104,
 123, 154, 160, 167, 181, 186, 191, 192, 197,
 218, 226, 233
 Muhammad Ahmad, súdánský mahdí — 72, 73
 Muhammad ^cAlí — 43, 45, 63, 90, 91, 120, 166,
 167, 232

- Muhammad ibn ^CAbdalláh Hasan, somálský mahdí — 65, 74
- Muhammad ibn ^CAbd al-Wahháb — 61—64, 67
- Muhammad ibn ^CAlí as-Sanúsí, Velký Sanúsí — 66, 67, 69, 70
- Muhammad ibn Sa^Cúd — 62
- Muhammad Idrís — 69, 70
- Muhammad Inájatulláh Chán — 217—221
- Muhammad Kábád — 158
- Muhammad al-Mahdí as-Sanúsí — 67—69
- Muhammad as-Sadr — 161
- Muhammad ^CUsmán — 148
- Muslimská liga* — 58, 119, 166, 220, 223, 224
- Muslimská národní strana* — 158
- Muslimští bratři (Muslimské bratrstvo)* — 65, 177, 179, 181, 193, 204, 205, 207—215, 231
- Mustafá Kámil — 99—101, 198
- Mustafa Rešid Paša — 45, 46
- Nahhás Paša — 209
- Ná'íní, Muhammad Husajn — 113
- Namik Kemal — 51
- Národní strana (Al-hizb al-watání)* — 85, 100
- Náseroddín, šáh — 81, 107, 108
- Násir, Gamál ^CAbd an- — 179
- Nasrulláh, chán — 144
- Néhrú, Džaváharlál — 119
- Nietzsche, Fr. — 195
- Noví Osmanci* — 52
- Nový destúr (Neodestúr)* — 174, 175
- Nurí, Aghá Chán — 109
- Osman dan Fodio — 37
- panislamismus* — 57, 58, 67, 77—81, 90, 92—94, 96, 120—124, 151, 156, 158, 167, 191, 199, 204, 206, 213, 216, 220, 226, 230
- panosmanismus* — 55, 56, 58
- panarabismus* — 199, 203, 206, 213
- panturkismus* — 54, 57, 58
- Pořádek a pokrok (Intizam ve terakki)* — 55
- ar-Rahhál, Husajn — 180
- ar-Rajhání, Amín — 192
- Rašíd Ridá — 82, 86—88, 95, 96, 197, 208
- reformismus islámský* — 60, 61
- Renan, E. — 77, 78
- Reuter, baron — 107
- revivalismus* — 61, 74
- Rezá chán Pahlaví — 139—141, 143, 230
- Rousseau, J. J. — 51, 91
- ar-Rusáfí, Ma^Crúf — 181
- Sa^Cáda, Antún — 201, 204
- Sabaheddin — 56
- as-Sa^Cdáwí, Bašír — 176
- as-Sáfí, Ahmad — 174
- Sajjid Ahmad Chán, sir — 90, 116—120
- salafíja* — 65, 86—88, 90, 96, 97, 170, 171, 198, 215
- Saláma Músa — 193, 195
- Sanhúrí, ^CAbd ar-Razzák — 182
- Sanhurí, Sálím — 79
- as-Sanúsí, Muhammad — 158
- sanúsíja* — 30, 65—71, 73—75, 159, 175—177
- Sdružení alžírských ulamá (SAU)* — 170, 171
- sekularismus* — 168, 183, 189, 198, 199, 202, 206, 212, 215, 229
- Selim III. — 41, 42—45, 47, 60
- Sluhové boží (Chudái chidmatgár)* — 216
- Smith, W. C. — 38, 82, 85, 214
- sokolské hnutí* — 219, 220
- Spenser, Herbert — 99
- Společnost Ivi* — 57
- Společnost mladých muslimů (Džam ^Ciját aš-šubbán al-muslimín)* — 179, 185
- Společnost Mladých Osmanců (YOC — Yeni Osmanlilar Cemiyeti)* — 50—54, 57
- Společnost na ochranu a šíření koránu* — 175
- Společnost na ochranu mešity al-Aksá (Džam ^Ciját harázat al-Masdžid al-Aksá)* — 187
- Strana alžírského lidu (SAL)* — 171, 172
- Strana jednoty a pokroku* — 87
- Stráž nezávislosti, strana* — 160
- súfismus* — 25—30, 32, 61, 62, 65—67, 72, 74, 83, 170, 207, 208
- sunnismus* — 13, 17, 20, 22, 26, 28, 61, 64, 65, 71, 74, 90, 91, 101, 102, 104, 110, 113, 137, 144, 148, 155, 160—163, 180, 181, 197, 220, 226
- as-Suwajlihí, Ahmad — 177
- Svobodná národní strana Egypta (al-Hizb al-Watání al-hurr)* — 77
- Syrská komunistická strana* — 203, 207
- Syrská sociálně nacionální strana (SSNP)* — 201—203, 207
- aš-Šabíbí, Muhammad — 160
- šajchismus* — 108
- Šakíb Arslán — 175

- Šámil — 30
- Šaukát, ^cAlí — 166, 167
- Šaukát, Sámí — 191
- šia, *šiiitský islám* — 13, 17, 20, 22, 61, 63, 71, 75, 101—106, 108—113, 137—141, 143, 160—163, 180—182, 188, 189, 220
- Šiblí Nu'mání — 120
- Šiblí Šumajjil — 94, 95
- aš-Šírází, ^cAlí Muhammad — 108
- Tarzí, Mahmúd — 144, 148
- Ta^cálíbí, ^cAbd al-^cAzíz — 158—160, 175
- Tabátábái — 139
- Tadžaddud (Obnova)*, strana — 140
- Táhá, Husajn — 178, 193—195, 198
- at-Tahtáwí, Rifá ^ca Ráfi^c — 91, 92, 97, 153
- Tajná irácká strana (al-Hizb as-sirri al-^cIrákí)* — 180
- at-Tatáří, ^cAbdurrašíd — 80
- Taufík, chedív — 77
- Tyrš, Miroslav — 220
- Umajjovci — 17, 97, 197
- ^cUmar — 74, 103
- ^cUmar al-Muchtár — 69, 176
- ^cUsmán — 74, 103
- Vehieddin — 134
- Výbor pro obranu Zdi nářků (Ladžnat ad-difá^c an al-Burák aš-šaríf)* — 187, 188
- Wafd — 152, 154, 155, 179, 199, 230, 231
- Wahhábismus — 60—62, 64—67, 69, 71—75, 88, 163—165, 197, 217
- Zaghlúl, Fathí — 153
- Zaghlúl, Sa^cd — 88, 153, 198
- Ziya Bey — 51
- Zurajk, Kustántín — 191